

ber lelki világának Istenre vonatkozó vallásos érzületéből ki kell emelnünk a bizalom (l. Channing) érzését. A vallásos hit bizalom Istenben, amely minket gyermeki viszonyba hoz az Atyával. Luthernél a vallásos hit tartalma, mondhatjuk egészen kimerül a bizalom érzésében (fides, fiducia). Ez magában foglalja a szeretetet, a ragaszkodást, amely bennünket Istenhez közel viszen. A vallásos tapasztalás elmaradhatatlan tartalmi mozzanata továbbá a reménység egy jobb jövőben nemcsak a földi életben, hanem az örökkévalóságban. A biblia mély értelmű mondása a hitet úgy definiálja, mint a reménylett dolgok valóságát. (Zsid. 11. r. 1 v) Ezek a reménységek természetesen minden vallásos hittel elválaszthatatlan összefüggésben állanak. Végül a vallásos hitnek igen fontos tartalmi mozzanata a lelki megnyugvás érzése. Aki igazán hiszen, azt nem izgatja semmi olyan dolog, ami földi viszonylatokban általában az embernek kellemetlenséget okozhat. A hívő ember sub specie aeternitatis szemléli a világot s megnyugvással emelkedik az élet ama bántó körülményei fölé, amelyek az ingadozó hitű embert könnyen kihozzák sodrából. Mindezek a lelki mozzatok az ezeket megelőző tiszta hitnek függvényei, amelyekre elsősorban az emberi gyöngeségnek van szüksége. Dr. Varga Béla.

Uram, segíts!

Szüleimnek.

Sziklaszálás, napbarnított apám
az eke érdes szarvát fogva
öregedett meg
Anyám, liliomlelkű édesanyám
sarlóval kezében érte meg
az ötvenedik évet.
Talán hü hitvesénél is jobban
szerette a Nyikómenti rétet:
a szántók enyhe, himes hajlatát.
És ma
verejtékes, hosszú esztendők után
a két galambösz, görnyedt öreg
a kert szögéből elborultan,
sirva nézi:
a szent, féltett búzaföldek
másnak ontják a kévét, az élelet...
Uram, segíts!
Hallod-e: a morzsálódó ősi rög
vesztét érezve sikolt élesen!
Uram, segíts!
Segíts, mert választott földeden
maholnap minden semmivé lesz,
— maholnap minden elenyész...
Gyallay Pap Sándor.

A humanista vita.

Angol unitárius testvéreink között a nyáron egy nagy irodalmi vita folyt le. A vitára az adott alkalmat, hogy az *Inquirer* című londoni heti folyóirat hasábjain megjelent egy humanista kiáltvány, melyet kilenc amerikai unitárius lelkész is aláírt. Amerikában humanizmus címen több szellemi mozgalom ismeretes. Ez a mozgalom magát „vallásos humanizmus”-nak nevezi. Azért is adta ki e kiáltványt, hogy a különböző hasonló nevű mozgalmaktól meg tudják különböztetni.

A kiáltvány a következő 15 pontból áll:

1. A vallásos humanisták szerint a világ nem teremtett, hanem maga magától áll fenn.

2. Az ember a természetnek egy része; a világból a fejlődés folyamán emelkedett ki.

3. Elveti a test és lélekről való hagyományos duálisztikus nézetet, mert az életet egységnek tartja.

4. A humanizmus tudja, hogy az ember vallásos kulturája és általános műveltsége, amint a történelem és embertan előadja, folytonos fejlődésnek az eredménye, melyekre a természetes környezet és a társadalmi örökség hatással volt. Az egyént nagyon átalakította a kultúra, amelyben született.

5. A humanizmus állítja, hogy a modern tudomány által megismert természet lehetetlenné teszi az emberi értékeknek valamely természetfölötti, avagy a világegyetemre vonatkozó biztosítékait. Ellenkezőleg a humanizmus nem tagadja a még föl nem fedezett valóságok lehetőségét, de attól nem tágít, hogy minden valóság és érték meghatározásának az útja az értelmes vizsgálódás és az emberi szükségletekkel való egybevetés. A valóság eredményeit és terveit a tudományos szellem és módszer segítségével kell, hogy formulázza.

6. Meg vagyunk győződve, hogy a theizmusnak, deizmus-